

คำนำ

บทความนี้เป็นรายงานการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ของหมู่บ้าน ๑ หมู่บ้าน ตามโครงการวิจัยเรื่อง "ประวัติศาสตร์หมู่บ้าน" ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจาก สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นโครงการระยะยาวที่จะศึกษาในหลายหมู่บ้านต่อไป เพื่อจะได้รวบรวมภาพการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านไทยในรอบ 20 ปี (2503-2524) ที่ผ่านมา ซึ่งกลุ่มผู้ศึกษาตามโครงการนี้คาดหวังว่า จะทำให้เข้าใจสภาพความเป็นจริงของชนบทไทยมากพอที่จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวางแผนการพัฒนาชนบทได้ ผู้ศึกษาได้พยายามที่จะเสนอแนวคิด หรือการวิเคราะห์ปัญหาด้วยวิธีการและจิตสำนึกของชาวบ้านซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ชีวิตให้ใกล้เคียงกับชาวบ้าน โดยการเข้าไปอาศัย ร่วมทำงาน และสังเกตพฤติกรรมและพิธีกรรมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านในช่วงเวลามากกว่า ๑ ปีที่ผ่านมา

ข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากคำบอกเล่า การอธิบาย และการช่วยเหลือให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจพฤติกรรมหลายประการ เป็นพระคุณที่ไม่อาจพรรณนาได้ ที่ชาวบ้านมอบให้คือผู้ศึกษา ตลอดเวลาที่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้รับการต้อนรับ การเอื้อเฟื้อ และความร่วมมืออย่างดียิ่งจากชาวบ้านทั้งมวลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำนันพา รุจิตร และครอบครัว, นางหนูอินทร์-นายสำรอง ทองดี ที่กรุณาให้ที่พักอาศัย, นายอ่อนสา-นายเปี้ย ใจทอง, นายกอง-นางนุน โสภากันต์, นายเป้า จักสุรัตน์, นางเศียร ศรียาวงค์, นายเคน-นางอ่อน จันทะปัญญา, นายดอน ฅณาสาร นางพรมา-นายอิน พลธานี, และชาวบ้านทุกคนที่ผู้ศึกษาไม่สามารถระบุนามได้ทั้งหมดในที่นี้ ตลอดจนการให้ข้อมูลด้วยความเต็มใจจาก นายปรี พลธานี อดีตเลขานุการสภาตำบลโกคำ และคณะครูอาจารย์โรงเรียนบ่อนุโปโลทุกท่าน ข้าราชการอำเภออำนาจเจริญทุกแผนก ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ และร่วมมือในการค้นคว้าเอกสารที่มีอยู่ด้วยดียิ่ง ซึ่งผู้ศึกษาสำนึกถึงความช่วยเหลือพระคุณยิ่งแก่ทุกท่านที่ได้เอื้อนาม และไม่ไต่เอื้อนามในที่นี้

สุดท้ายผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คุณนิติ กลิโกศล และคุณวราภรณ์ พันธุ์วงศ์ล้อม เพื่อนร่วมโครงการที่ได้กรุณาจัดการในส่วนที่เป็นงานธุรการทั้งหมดของโครงการ ซึ่งเป็นการลดภาระของผู้ศึกษาไปมาก ตลอดจนการส่งข่าวคราวของโครงการในช่วงที่ผู้ศึกษาได้ออนไปรับราชการ

การที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2525) คุณระพีพร วงศ์เหรียญทอง
ที่รับภาระจัดการให้รายงานฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้ และขอขอบพระคุณหัวหน้าโครงการทั้งอดีต
(ม.ร.ว.อकिन รพีพัฒน์) และปัจจุบัน (ดร.ปริตตา เฉลิมเผ่า) ที่ได้กรุณาให้แนวความคิดใน
การศึกษาเกี่ยวกับชุมชนชนบท

นางสาวจุฬาสพร โชติช่วงนิรันดร์

สถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มิถุนายน 2529

สำนักหอสมุด